

Klezmer som det sociala kittet i relationsskapande

Äggets utvärdering ht 20 - vt 21

Inledning

Syftet med utvärdering är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, dvs. utbildningens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. Det får vi genom pedagogisk dokumentation. Under året dokumenterar, reflekterar och värderar vi utbildningen med hjälp av bilder och videofilmer från utbildningen. Det hjälper oss pedagoger att bli medvetna om vad som sker, hur vi gör och varför. Utvärderingen utgår ifrån den pedagogiska dokumentationen som leder till att våra tankar utmanas och vidgas.

Bakgrund

Barn föds in i ett samhälle där relationsskapande är en förutsättning för att vi som människor ska kunna fungera tillsammans. Under barnets första tid i livet knyter det an till sin vårdnadshavare. När barnet börjar förskolan inleds ett nytt relationsskapande som många gånger är helt nytt för barnet. Vissa barn har inte fått möjlighet att skapa flera relationer till andra än sin vårdnadshavare och detta är viktigt att ha i åtanke inför och under introduktionen.

Under höstterminen 2020 började ett flertal nya barn på Ägget och skapade en ny sammansättning av barn. Tillika genomfördes en personalrotation på Fasanen och ett nytt arbetslag började på Ägget. Under hela höstterminen låg stort fokus på introduktion, både för barn och vuxna.

En förutsättning för en lyckad introduktion är att skapa trygga relationer med både vårdnadshavare och barn. Eftersom relationsskapande präglade hela introduktionen och hela hösten, växte ett intresse fram hos pedagogerna för att undersöka hur barnen skapar relationer med varandra.

I barnens lek och samspel uppmärksammade vi ett intresse för musik. Vi såg det i sångsamlingar och musiken vi lyssnade på under olika tillfällen. Detta blev grunden för projektet.

Relationer

Vi diskuterade relationer och vad själva begreppet betyder. Vi fick leta i läroplanen för att hitta något om relationer och uppmärksammade att samspel förekommer i större utsträckning än relationer. I läroplanen framgår det att förskolan ska bygga trygga relationer med hemmen och ge förutsättningar för barnen att bygga tillitsfulla relationer. Vi ställde oss frågan varför inte relationsskapande mellan barnen uppmärksammas? Det vi vill fokusera på är hur barnen skapar relationer med varandra och hur vi kan ge förutsättningar för detta.

Relationer och samspel

Vi undrade vad skillnaden är mellan relation och samspel? Vi använde oss av synonymer.se och Wikipedia för att få svar på vår fråga.

- **Relationer** står för en djupare och känslomässig förståelse och är synonym till förhållande, förbindelse och samband.
- **Samspel** är synonym till samverkan, interaktion, växelverkan, lagspel och teamwork.

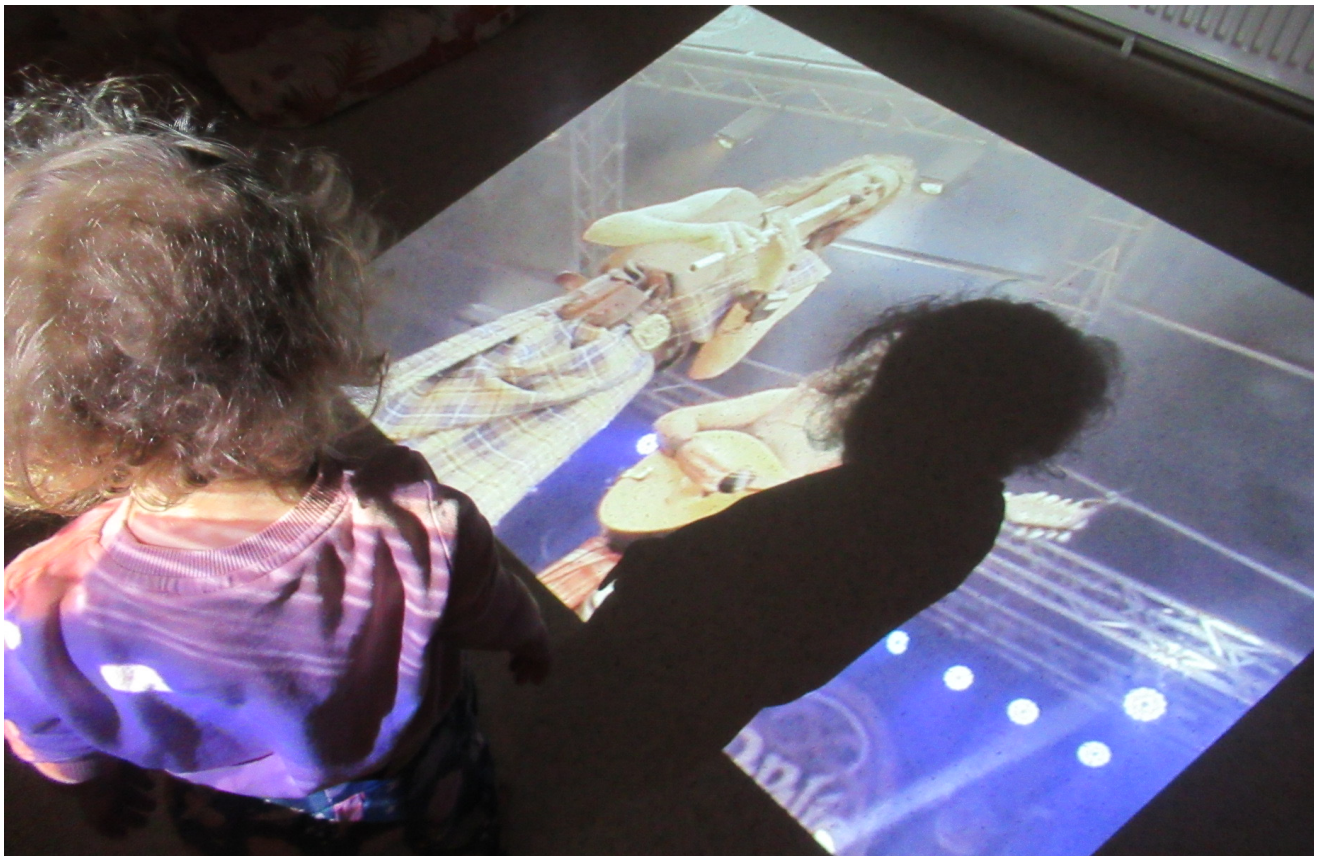
I en studie skriven av Viktoria Berglind och Madelene Wieweg (2014) hittade vi en tydlig förklaring till hur samspel och relationer kan ses i relation till varandra.

"En slutsats är att relationer är en ständigt pågående process i förskolans verksamhet och att samspel har en betydande inverkan på relationers utveckling" (Berglind & Wieweg, 2014).

Hur skapar vi möjlighet för relationsskapande på Ägget?

Vi som pedagoger har en viktig roll i barnens utveckling av samspel och relationsskapande genom att agera som förebilder och medlare. Vilket innebär att vi pedagoger är närvarande i barnens lek och hjälper barnen att tolka varandra oavsett språk. I undervisningen delas barnen upp i mindre grupper utifrån individuella behov i syfte att barnen både får vara en förebild och inspireras av andra.

Under utbildningsåret har vi även arbetat normkreativt med hjälp av musik. Genom att involvera vårdnadshavarna i projektet och tänka utanför våra egna musikerfarenheter har vi breddat val av musik i syfte att bredda barnens erfarenheter. Under projektets gång har vi tagit till oss musik på olika sätt genom att lyssna, spela instrument och projicera livekonserter så att barnen ser och hör vilka olika instrument som ingår i en orkester eller ett band.

En viktig del av relationsskapande ligger i hur miljön är uppbyggd, att den är utmanande, inspirerande och att det finns platser att mötas två och två eller i större grupp, samt plats att vara själv.

Mål med projektet utifrån Läroplan för förskolan Lpfö 2018

- Varje barn får goda förutsättningar att bygga upp tillitsfulla relationer och känna sig trygga i gruppen.

- Varje barn ska få förutsättningar att utveckla förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans,

- Stimulera barnens samspel samt hjälpa och stödja dem att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra.

Syfte

Syftet med projektet är att undersöka hur barnen skapar relationer till varandra samt utmana och vidga barnens strategier för relationsskapande till varandra och miljön.

Frågeställningar

- Vilka strategier använder barnen för att skapa relationer till varandra och miljön?
- Hur ska miljöerna vara utformade för att möjliggöra för relationsskapande?
- Vilka normer ser vi hos oss pedagoger på Ägget?
- Vilka normer ser vi i barngruppen?

Metod

Under introduktionen lyssnade vi mycket på musik, sjöng och dansade. Vi valde att använda oss av musik som en metod för att undersöka, utmana och utveckla barnens relationsskapande då vi uppmärksammat att det är ett gemensamt intresse hos barnen. Vi ser musik som ett verktyg där barnen är både konsumenter och producenter.

Pedagogens roll i undervisningen

Som vuxna har vi makten att påverka barnen, därför är det viktigt att reflektera över sin roll i undervisningsmomenten (kroppsspråk, mimik, språk).

Vi valde att växla mellan passiva observatörer och aktiva medforskare.

Genomförande

Inventeringsfasen

Under inventeringen ställde vi oss följande frågor

- På vilket sätt gör musiken skillnad för barnens undersökande?
- På vilket sätt har musiken betydelse för barnens relationsskapande?
- Påverkar/stör musiken undersökandet?
- Vilka normer ser vi?
- Hur skapar vi miljöer/börjar där vi kan se detta?
- Hur ska miljöerna vara utformade?

För att involvera vårdnadshavarna i projektet ställde följande frågor i Äggetnytt och under introduktionssamtal.

- Vad lyssnar ni på för musik hemma?
- Hur lyssnar ni/i vilka sammanhang?

Följande svar fick vi

"Vad kul att ni vill börja med musik. Hen tycker väldigt mycket om musik. Hemma lyssnar vi på musik ofta. Alltid vid middagen, vi brukar sätta på jazz eller klassisk musik (Hen tycker om Mozart) , lugn och skön stämning. Söndag, lördagmorgon när vi vaknar har vi lite piggare musik. I bilen så klart. Vi lyssnar nästa aldrig på barn låtar."

En förälder berättar att hon tycker mycket om en artist som heter Fairoz, hon sjunger på arabiska. Hennes musik spelas hemma.

En annan förälder säger att de lyssnar på spansk musik hemma för att barnen ska få höra språket. Pappan är från Chile, men de pratar inte så mycket spanska hemma. Samma familj lyssnar på lugn musik vid läggdags. Märks att sömnen blir bättre då.

Pa-Pa med Mackey spelas hemma hos en familj, barnet tycker om låten och dansar till.

En familj lyssnar på radio, barnet visar med tecken att hen vill lyssna när de kommer in i köket. Veronica Maggio, Leonard Cohen, Bob Dylan...

Labbet, musik och sjalar

Vi pedagoger funderade hur vi skulle undersöka våra frågeställningar och hur det skulle kunna bidra till relationsskapande mellan barnen. Vi bestämde oss för att använda oss av labbet, ett föränderligt rum som skräddarsys under projektets gång.

I labbet introducerade vi sjalar i olika färger och musik med blandade genrer med inspiration av vad barnen lyssnar på hemma. Vi tömde labbet på material för att skapa ett fokus på sjalarna och musiken. Sjalarna var ett nytt och konkret material i relation till musiken som är abstrakt. Syftet med blandade genrer är att bredda barnens musikupplevelse. Vi lyssnade på Klezmer, klassiskt, hip-hop, rapp, Bollywood inspirerad, arabisk och svensk musik.

Vi ställde oss frågorna:

- Vilka strategier använder barnen för att samspela och kommunicera med varandra?
- På vilket sätt bidrar musiken till relationsskapande?

Vad hände?

- Mimiken speglade musiken de upplevde
- Rörde sig till musiken med hela kroppen, stampade med fötterna, nickade med huvudet och klappade med händerna till musiken
- Gav sjalar till varandra
- Tittade på varandra genom sjalarna
- La sjalar mot varandras ansikte och händer
- Observerade och imiterade varandra
- Skrattade tillsammans
- Dansade med en sjal i varje hand
- Kastade upp sjalarna i luften

Labbet, musik och löv

För att komma framåt i projektet ville vi lägga till ett nytt relationsverktyg. Vi valde löv, som till skillnad från sjalar låter och har en annan struktur. Samma musik spelades under dessa undervisningstillfällen.

Vi ställde oss frågorna:

- Vilka strategier använder barnen för att samspela och kommunicera med varandra
- På vilket sätt bidrar musiken till relationsskapande?

Vad hände?

- Gick runt i löven och kastade upp dem i luften
- Sparkade och kände på löven
- La sig på golvet på löven
- Snurrade runt och dansade till musiken
- Gungade med hela kroppen i takt till musiken
- Tittade och härmade varandra
- Skrattade tillsammans

Lera - en fördjupning

Vi har under tidigare undervisningstillfällen undersökt relationsskapande genom musik där vi presenterat sjalar och löv. Dessa tillfällen har varit mer upplevelsebaserade och har bidragit till relationsskapande mellan barnen, till materialet och musiken.

Vi såg att vi behövde utmana barnens samspel och samarbetsförmåga, vilket är en viktig byggsten i relationsskapande. Vi valde att presentera lera för att det är ett kreativt material som kan användas på många olika sätt. För att utmana barnen behövde vi som pedagoger ha en aktiv roll som medforskare och stödja barnen i samarbetsprocessen. Samma musik spelades under dessa undervisningstillfällen.

Från individuellt skapande till att skapa tillsammans

Vi såg att barnen behövde tid att utforska leran för att en del av dem inte har arbetat med materialet innan. Barnen behövde skapa en relation till leran för att sen kunna se varandra och samarbeta. Vid undervisningstillfällena och under andra tillfällen i utbildningen hittade barnen egna sätt att samarbeta.

"Här är motorn i Bamses bil."

Vi har arbetat med lera i labbet, i ateljén, ute, Stora salen och vid Äggets runda bord. En del av syftet har varit att introducera olika sorters lera för barnen.

Detta har blivit en fördjupning av samarbetsdelen av projektet och fokus har varit på turtagning, samarbete och kommunikation. Barnens intressen har visat sig i skapandet med lera.

Vad hände?

- Skapade en Bamsebil och babblarnas hus
- Räknade och skapade bollar, ormar, sniglar och längder
- Gungade med kroppen till musiken, samtidigt som de skapade med lera

Strategier barnen utvecklat

Under projektets gång har barnen utvecklat sina strategier och erfart nya. De har tagit flera egna initiativ till möten med kompisar genom att bjuda in kompisarna både med hjälp av kroppen och verbalt. De har dansat tillsammans och har en tydlig ögonkontakt med varandra. Vi ser att barnen visar en större medvetenhet om var kompisarna finns i rummet.

I början av projektet jobbade barnen mer individuellt men sin lerklump. Nu ser vi att de arbetar mer tillsammans och delar med sig av leran på eget initiativ. Vilket vi även ser i leken tex i rollek.

Analys

Kärnan i projektet har varit relationsskapande mellan barnen och mellan barnen och miljön och hur dessa kan utvecklas. Vi kan se utifrån vårt projekt att relationer är grundbulten i en fungerande och trygg barngrupp. För att nå detta krävs tid och fördjupning. Det är viktigt att stanna upp och reflektera tillsammans med barnen för att projektet ska kunna utvecklas med kvalitet.

Musiken har varit en röd tråd genom projektet och i början var musiken viktigare för relationsskapande. Längre fram i projektet blev materialet kärnan som de skapar relationerna kring även om musiken fortfarande var en stor del av projektet och under hela dagen.

Sedan barnen började på Ägget har de aktivt skapat relationer till varandra och till materialet. Pedagogernas utmaning har varit att ge barnen möjlighet att utveckla och upptäcka nya strategier i sitt relationsskapande med varandra. Vi har också sett att barn som inte annars leker och kommunicerar med varandra har skapat en relation genom musiken, rörelser och ljud. Den gemensamma upplevelsen har varit ett drivmedel i deras utforskande av musiken och varandra.

Vi pedagoger reflekterade över hur vi presenterar materialet för barnen. Vi upptäckte att vi delat ut lera till var och en istället för att utmana barnens relationsskapande. När lera redan är uppdelad skapas en förväntning om att "det här är min lera och där är din lera". En tendens vi kan se hos oss pedagoger är att vi tydligare uppmärksammar de barn som uppfyller vår hypotes för hur undervisningen ska visualiseras av barnen. En viktig roll för oss pedagoger är att se alla barn som en tillgång och lyfta dem. Det gör vi genom medvetna gruppkonstellationer och att alla får synas på bild och film, i syfte att få se sig själva som en del av gruppen och lyfta varandra.

Viktiga tankar inför nästa utbildningsår

Vårt projekt visar att relationsskapande är viktigt och vi arbetar dagligen med detta. Däremot bör arbetet lyftas mer och medvetandegöras både i projekt och under introduktionen. Vilket projekt vi än väljer så är grundbulten relationsskapande, särskilt på en avdelning med yngre barn. Vi ser ett stort värde i att arbeta med relationsskapande som ett verktyg för att introducera miljön, material och kompisar för varandra.

Hela läsåret har präglats av Corona pandemin. De barn som började hos oss under höstterminen 2020 - vårterminen 2021 och de barnen som börjar till hösten 2021 har till stor del tillbringat sitt första år hemma med sin familj. Utöver det har barnen inte träffat andra vuxna och barn, detta har vårdnadshavare lyft i samtal med oss under introduktionen. Förskolan blir den första kontakten med andra människor och miljöer. Detta är ytterligare en anledning att fokusera på relationsskapande.

Vi vill utveckla vår och barnens kunskap om digitalitet och använda den både som ett verktyg och innehåll. Vi ställer oss frågan hur vi kan komplettera dialogen med vårdnadshavare via digitala verktyg?